

bevægelse. Hovedsagen er imidlertid, at Kampen for Landsmaalet, overhovedet for Fornorskningen af det norske Skriftsprog, uvilkaarlig rettes mod Danmark og Danskheden. Den Bitterhed, som affejres herved, er i Sandhed lige saa uretfærdig, som den er stor, og ofte fristes man unægtelig til at ønske, at de gode Nordmænd overhovedet aldrig havde accepteret Brugen af det fælles dansk-norske Sprog, saa havde vi i alt Fald paa dette Omraade undgaaet at blive Prügelknabe.

Der er overhovedet nok af Kilder til Misforstaaelser og til ubegrundet Antipati, og jeg skal ikke forsøge at give nogen udtømmende Oversigt derover. Der er dog et bestemt Forhold, som absolut maa anføres, og det er et Forhold, som har skadet os uhyre overfor hele det nordiske Problem. Det er den specifikke danske Radikalisme. Baade i Skrift og i Tale har den bevidst eller ubevidst lagt flere Sten i Vejen for et sundt og godt Forhold til vore to nordiske Brødre nationer end maaske alt andet tilsammen. Vi gouterer jo ikke selv det radikale Vid, og det vilde være for meget, hvis vi da forlangte, at man i Norge eller Sverige skulde gøre det. Hernede tager vi det imidlertid ikke saa højtideligt, og vi har ogsaa andet at ofre vore Kræfter paa end den fuldkomne Udryddelse af denne hendøende Overfladebevægelse. Men det er ganske nødvendigt at fremhæve dette, naar vi udadtil, og da navnlig overfor Norge, hvor Tankegangen maaske er noget særlig tung, vil fralægge os Medansvaret for Radikalismens Foreteelser, og personlig glæder det mig overordentlig, at en saa fremragende Skønaand som Digteren Helge Rode i en Kronik i „Berlingske Tidende“ for nylig netop satte Fingeren paa dette Punkt. Helge Rodes Afhandling, der var betitlet „Nordmændene og vi“, var overhovedet et saare værdigt og efter min Mening et saare vægtigt Indlæg i den nu standende Strid; man kunde blot ønske, at han vilde sende sin Broder, Politikeren Ove Rode, et indstregt Eksempplar; thi et Blad, som staar det ærede Medlem Hr. Rode nær, nemlig „Politiken“, har alt i alt forvoldt os mere Skade i vort Forhold til Norge og for den Sags Skyld Sverige med, end det er muligt at overse, i alt Fald hernede fra. Selv i den nuværende vanskelige Situation har „Politiken“ ikke svigtet disse sine Traditioner. Jeg sigter her til Bladets taktløse Omtale af det kongelige Teaters Opførelse af „De Unges Forbund“. Det er Smaating alt sammen, navnlig set med vore Øjne; men set fra den modsatte Side har

disse Smaating deres Betydning, og naar man ved dette, burde man rette sig herefter.

I denne Forbindelse vil jeg gerne fremhæve et andet Forhold, som Helge Rode ogsaa er inde paa, og som har voldt Skade, nemlig den mærkelige Tilbøjelighed vi har til altid at forringe os selv, en Karakteregenskab, som vi nylig har faaet udmærket repræsenteret baade af en kendt Forfatter og af en kendt nationaløkonomisk Professor, som begge har anset det for passende at vælge Kristiania til det Sted, hvor de kunde overse deres eget Land med Foragt og Haan. Heller ikke her kan man med Føje forlange, at Nordmændene skal vide, at vi ikke tager de paagældende Personer saa højtideligt hernede. Men jeg vil blot indskyde den Bemærkning, at mit Ønske om en Censur overfor almindelige Turister øjensynligt passende kunde udstrækkes til at gælde baade Skribenter og Professorer.

Jeg har her søgt at fremdrage nogle af de vigtigste Momenter, som spiller ind i det dansk-norske Forhold, og der kunde, som sagt, fremføres en lang Række endnu. Ikke des mindre ønsker jeg stærkt at fremhæve, at alle disse Foreteelser, som er og bliver isolerede, og som hele det øvrige Danmark tager Afstand fra, ikke berettiger Nordmændene til paa deres Side at anlægge de Betragtninger overfor os, som vi maa beklage os over. Jeg sigter her særligt til den navnlig i den sidste Tid saa stærkt udviklede Tendens til fra norsk Side at se ned paa os, rent ud sagt at betragte os som et Andenklasses eller endnu tarveligere Folk, navnlig da i nordisk Forstand. Jeg vil herom gerne gøre nogle Bemærkninger, særlig da de samme Betragtninger saa stærkt er kommet frem hos Hr. Patursson og hans Meningsfæller paa Færøerne. Hr. Patursson har med rene Ord fremstillet Færingerne som et ægte Herrefolk, for hvem det lidet passer sig at blive regeret af et andet Folk, der er noget nær det modsatte. Ogsaa fra Island, fra Debatten deroppe, kender vi de Betragtninger, og jeg tror derfor, at et Par borgerlige Ord om Danmarks Stilling som nordisk Folk vil være paa deres Plads.

Det er sandt nok, at den Omstændighed, at vi ligger nærmere det store Kontinent end de øvrige nordiske Folk, ja delvis selv er en Bestanddel deraf, har givet os sit særlige Præg, maaske fjernet os noget mere fra den traditionelle Nordbo-type, der synes at sætte sig Vikingetidens Oprindelighed og Bisterhed som Ideal. Men mon ikke netop denne Beliggenhed har givet os en Mission som nordisk Stamme.